

ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਨਾਥ (ਪੀ.ਸੀ. ਪੀਡਿਤ, ਜੇ.)

ਆਈਟੀ 1111

1

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਉਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਲਾਂਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(14) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੈਪਸੂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 29 ਵਿਚਲੀ ਪਾਬੰਦੀ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖੋਜ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਅਤੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰੋ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਐਸ ਅਰਕਾਰੀਆ, ਜੇ. - ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਸਿਵਲ

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਪੀਡਿਤ ਜੇ.

ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਰਾਮ ਨਾਥ, - ਜਵਾਬਦਾਰ।

ਸਿਵਲ ਆਰ; 1971 ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਨੰਬਰ 361।

6 ਜਨਵਰੀ 1972

* i

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XXV)- ਸੈਕਸ਼ਨ 13(1) (iii) - ਪਤਨੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955, ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ, ਉਸਨੂੰ ਹੋਟ ਹੈਡ - ਅਦਾਲਤ - ਕੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰੀਖਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਮਾਨਸਿਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ - ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ - ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ - ਕੀ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਤਨੀ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(1) (iii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਾਕ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਸਲ ਸਬੂਤ ਡਾਕਟਰੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਡਾਕਟਰੀ ਮਾਹਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਤੀ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਲਾਇਲਾਜ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਰਾਏ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਵਾਜਬ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਸੈਟਲ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਕੱਢੇ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ILR ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1974)2

ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ 19 ਫਰਵਰੀ, 1971 ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ. ਐਸ ਚੱਠਾ, ਵਧੀਕ ਬਿਲੂਾ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਧੀਨ 115 ਸੀ. ਪੀ. ਸੀ.

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਰੂਪ ਅਤੇ ਜਸਵੰਤ ਜੈਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸਨ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵੱਲੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਏ.ਐਨ.

ਨਿਰਣਾ

ਪੀ ਅੰਦਰ, ਜੇ. —(1) ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇਵੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਰਾਮ ਨਾਥ ਨਾਲ 1962 ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦਸੰਬਰ 1967 ਵਿੱਚ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ ਨਪੁੰਸਕ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮੂਰਖ ਵੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਤਲਾਕ ਦਾ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦਿਮਾਗੀ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 I (l)(iii) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ।

(2) ਪਤੀ ਨੇ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ।

(3) ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ, ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ, ਉਹ ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2 ਹੈ, ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

"ਕੀ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ (ਪਤੀ) ਲਗਾਤਾਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

(4) ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 12 ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਦਬਾਇਆ। ਇਸ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਪਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਸੀ।

(5) ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਡਾ: ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ, ਡਿਪਟੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ। ਮੈਟਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, AW 1, 11 ਦਸੰਬਰ, 1970 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਨੇ 7 ਅਗਸਤ ਤੋਂ 17 ਅਗਸਤ, 1970 ਤੱਕ ਪਤੀ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਟਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਉਸ ਮਿਆਦ. ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ ਸਕਾਈਜ਼ੋਫਰੀਨੀਆ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਅਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ—"ਫਿਲਹਾਲ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਹਾਲਤ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਠੀਕ ਦਿਮਾਗ ਵਾਲਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਇਲਾਜ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹੋਵੇ।' ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਲਾਇਲਾਜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮੈਂ ਬਿਆਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ 10 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਇਲਾਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਕਾਈਜ਼ੋਫਰੀਨੀਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

(6) ਕਈ ਵਾਰ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਤਨੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪਤੀ ਨੂੰ ਮੈਟਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਉਸਦੀ ਮਨ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਾਇਲਾਜ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(7) ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਤਨੀ ਵੱਲੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

Shanti Devi v. Ram Nath (P. C. Pandit, J.)

(8) ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ, ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਦਿਮਾਗ ਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਅਸਲ ਸਬੂਤ ਡਾਕਟਰੀ ਮਾਹਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਡਿਪਟੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ, ਪੰਜਾਬ ਮੈਟਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਡਾਕਟਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਸਿਜ਼ੋਫਰੀਨੀਆ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ, ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਅਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ। ਹੁਣ ਕੀ ਇਹ ਰੋਗ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਇਲਾਜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਦਿਮਾਗੀ ਅਸੁਵਿਧਾ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਮੈਟਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਪਤਨੀ ਨੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀ ਅਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਉਚਾਰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਕਤ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(9) ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵੱਲੋਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਡਾਕਟਰ ਪਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ-ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਦੇਖ ਕੇ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਲਾਇਲਾਜ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕੇਸ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨੂੰ ਇਹ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ 'ਇਲਾਜ ਤੌਰ' ਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(10) ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਦਲੀਲ ਠੀਕ ਹੈ, ਪਰ ਡਾਕਟਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਦੇਖ ਕੇ ਹੀ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਲਾਇਲਾਜ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਫਿਰ ਇਹ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਸਬੂਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇਕਰ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਦੀ ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਠੀਕ ਹੈ ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਪਤੀ ਨੂੰ ਮੈਟਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਰਹਿਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਜਬ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ।

(11) ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੈਟਲ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨੁਕਤਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦਾ ਮੁਵੱਕਿਲ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਮੈਟਲ ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਣਾ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਲਈ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਲਵੇ, ਜੋ ਉਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ। ਮੇਰੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ■ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਿਪਿਨਚੰਦਰ ਸ਼ਾਂਤੀਲਾਲ ਭੱਟ ਬਨਾਮ ਮਾਧੁਰੀਬੇਨ ਭੱਟ, (1), ਕੀ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਮਨ ਦੀ ਅਸਥਿਰਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਮਨ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਅਸੁਵਿਧਾ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਘਰ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

(1) ਏਆਈਆਰ 1963 ਗੁ. 250

Shanti Devi v. Ram Nath (P. C. Pandit, J.)

ਡਾਕਟਰੀ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ, ਜਾਂ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਜਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਰਸਾਵੇ। ਪਾਗਲਪਨ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਹੱਦ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਵਾਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਹੋਵੇ, ਨਿੱਜੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਓਨਾ ਹੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਇੱਕ ਅਸਲ ਸਰੀਰਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੂਨ ਖਿੱਚਣਾ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਂਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੋਰ ਵਿੱਚ। ਕੇਸ।

ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਜਿਸ ਦੇ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿੜ ਅਤੇ ਬੇਰਹਿਮ ਰਵੱਈਆ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਵੱਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਧਿਰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰਾ ਮਾਮਲਾ ਉਸਦੇ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਜਾਂ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜੋ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੈਡੀਕਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਣਉਚਿਤ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(12) ਵਿਨਵਿਵਿਊ *N ਵਿੱਚ*, *Iveve* 'ਤੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ¹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗਾ, ਪਤਨੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਮੈਟਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੇਠ ਰਹਿਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਿਪਟੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ AWI ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।